

Råd angående handläggning av patienter med KLÅDA - Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Klinik:

Klåda (pruritus) kan vara lokal eller generaliserad och bero på flera olika orsaker. Det finns många olika klåindelningar men en förenklad indelning är:

A. Klåda relaterad till hudsjukdomar

Skabb, eksem, psoriasis, begynnande blåsbildande hudsjukdom (t.ex bullös pemfigoid), pityrosporum orbiculare follikuliter. Se respektive sjukdom.

Torr hud – nedsatt vattenhalt i huden speciellt hos äldre vintertid. Vanligt och klådan kan bli svår.

Behandling: Mjukgörande kräm/salva.

B. Generell klåda utan primär hudsjukdom, men somatisk förklaring

- Relaterat till invärtessjukdomar: Kronisk njursjukdom, hyperthyreos, blodsjukdomar, anemi, järnbrist, polycytemi, Hodgkin, lymfatisk leukemi, läkemedel, HIV, gallstas.
- Graviditet: Finns i flera olika former, både i början och i slutet.

C. Generell klåda utan somatisk förklaring – psykogen klåda

Oro, ångslan, trötthet men även bristande stimulans och nedstämdhet/depression förstärker klådan.

Klåda beror på lokala klådsignaler från huden, men intensiteten regleras centralt från CNS och övrigt inflöde brukar kunna blockera klådimpulserna. Det är därför klådan är värst då man försöker koppla av eller till natten.

D. Läkemedel – t.ex antihypertensiva, antibiotika, lipidsänkare, opiater m.fl.

Utredning

Klådanamnes tas ungefär som en smärtanamnes.

Somatiskt status, mindre lab-utredning gällande blodstatus, järnbrist, thyreoidea, njurleverfunktion.

Den psykosociala anamnesens betydelse kan inte nog poängteras.

Behandling

- Behandla grundsjukdom.
- Uteslut skabb.
- Behandla alltid torr hud!
- Moderna icke sederande antihistamin har föga – ingen – effekt på generell icke histaminutlöst klåda.
- Vid psykogen genes behandling utifrån densamma.

Remisspolicy:

- Klåda som inte svarar på mjukgörande lokalbehandling, lokala steroider grupp 3 och sederande antihistamin.
- Klåda och misstanke om bakomliggande specifik hudsjukdom: Dermatitis herpetiformis, debuterande pemfigoid etc.
- Svår klåda med oklar genes.
- Önskemål om ljusbehandling, t ex uraemiklåda.

Dokumentinformation

Dokumentet har granskats av:
Elisabeth Höchtl

Tidigare utgåvor har granskats av:
Börje Svensson, chefläkare, Primärvård Gästrikland
Tommy Lundmark, chefläkare, Primärvård Hälsingland